EU-leiders willen Von der Leyen als EC-voorzitter

Achtergrond - 3 juli 2019 - Auteur: Marja Verburg

Als het aan de staatshoofden en regeringsleiders van de EU ligt, wordt de Duitse minister van Defensie Ursula von der Leyen de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie (EC). Het Europees Parlement moet nog met de voordracht instemmen. Von der Leyen maakte in Duitsland naam als hervormer van het gezinsbeleid en voorvechter van een vrouwenquotum, maar had het de afgelopen jaren zwaar op Defensie.

Ursula von der Leyen (60) is het verrassende compromis waarover de EU-leiders het dinsdag eens zijn geworden. De afgelopen dagen liepen de onderhandelingen over de kandidatuur de Duitse christen-democraat Manfred Weber en de Nederlandse sociaal-democraat Frans Timmermans vast. Zij waren als *Spitzenkandidaten* door hun fracties in het Europees Parlement benoemd om EC-voorzitter Jean-Claude Juncker op te volgen.

Met de keuze voor Von der Leyen (CDU) laat de Europese Raad het principe los dat een van de *Spitzenkandidaten* EC-voorzitter moet worden. Dit tot woede van veel leden van het Europees Parlement. Bij de Groenen, de sociaal-democraten en zelfs bij de christendemocratische EVP-fractie is veel kritiek op het besluit van de EU-leiders. Katarina Barley - vorige maand nog minister van Justitie en collega van Von der Leyen, nu EP-lid namens de SPD - heeft al aangekondigd tegen haar nominatie te stemmen. Er is nog veel overtuigingskracht nodig om ervoor te zorgen dat het EP instemt met Von der Leyen, schrijft nieuwssite tagesschau. Die stemming is waarschijnlijk midden juli.

Eerste vrouw

Als enige EU-leider onthield Angela Merkel zich dinsdag van stemming bij de nominatie van Von der Leyen, omdat coalitiepartner SPD er niet achter stond, legde ze in Brussel uit. Zelf zei ze verheugd te zijn over de keuze voor haar partijgenoot.

Als het EP met de keuze instemt, wordt Von der Leyen de eerste vrouw aan het hoofd van de Europese Commissie. Voorzitter van de Europese Raad Donald Tusk droeg haar dinsdagmiddag officieel voor. Voorzitter van de Europese Raad moet

dan de Belgische minister-president Charles Michel worden en een sociaal-democraat moet voor 2,5 jaar voorzitter van het Europees Parlement worden.

Het zou voor het eerst in meer dan 50 jaar zijn dat Duitsland de post heeft. De laatste Duitse EC-voorzitter was Walter Hallstein, die de functie van 1958 tot 1967 bekleedde.

Externe adviseurs

Von der Leyen is sinds 2013 minister van Defensie. Ze kreeg de lastige taak het Duitse leger, waarop jarenlang was bezuinigd, te hervormen. De afgelopen jaren lag ze vaak onder vuur. De Bundeswehr kampt nog steeds met ernstige tekorten en slecht materieel. De Duitse rekenkamer heeft het ministerie van Defensie al meerdere keren op de vingers getikt omdat het te veel geld verspilt en gebreken verdoezelt. De minister zelf moet zich bovendien verantwoorden voor wat de *Berateraffäre* wordt genoemd: het gebruik van externe adviseurs, waaraan in 2015 en 2016 tenminste 200 miljoen euro is besteed.

> Von der Leyen moet zich verantwoorden voor het gebruik van externe adviseurs, waaraan miljoenen euro's zijn besteed

In dezelfde periode werd plagiaat in haar proefschrift aangetoond. Daar zijn de afgelopen jaren in Duitsland meerdere ministers om afgetreden. De Medizinische Hochschule Hannover, waar Von der Leyen promoveerde, oordeelde echter in 2016 dat het plagiaat niet zeer ernstig was en dat de minister haar doctorstitel mocht behouden.

In 2017 baarde Von der Leyen opzien toen ze over een mentaliteitsprobleem bij het Duitse leger sprak. Dat was na het schandaal rond Franco A., een militair met extreem-rechtse sympathieën die aanslagen wilde plegen. Ook waren er berichten over wangedrag van elitetroepen. Volgens Von der Leyen ging het daarbij niet om incidenten. Ze kreeg toen veel kritiek. Toch kondigde ze hervormingen en een cultuuromslag in de Bundeswehr aan, zoals de herziening van de *Traditionserlass*. Daarin is vastgelegd hoe het Duitse leger met het nationaal-socialistische verleden moet omgaan.

Gezinsbeleid en vrouwenquotum

Von der Leyen was tussen 2009 en 2013 minister van Werkgelegenheid, in kabinet Merkel-II. Daar viel ze onder meer op als voorvechter voor een vrouwenquotum van 30 procent voor raden van bestuur in het bedrijfsleven. Niet iedereen in haar partij was het daarmee eens. Het quotum werd in 2016 ingevoerd. Toen was Von der Leyen inmiddels minister van Defensie. Als minister van Gezinszaken, van 2005 tot 2009, wist ze een modern gezinsbeleid in te

voeren - ze stimuleerde bijvoorbeeld vaderschapsverlof - ondanks de felle kritiek van conservatieve partijgenoten.

> Als minister van Gezinszaken voerde ze een modern gezinsbeleid in, ondanks de felle kritiek van conservatieve partijgenoten

De beoogd EC-voorzitter komt uit een politiek nest: haar vader Ernst Albrecht was van 1976 tot 1990 minister-president van de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Ze groeide op met zes broers en zussen en kreeg zelf ook zeven kinderen. Net als haar man Heiko von der Leyen is ze arts. Haar politieke carrière begon ze in 2001 als gemeenteraadslid. Via de deelstaatpolitiek in Nedersaksen kwam ze al snel in de landelijke politiek terecht.

Von der Leyen gold lange tijd als opvolger van kanselier Merkel. Dat scenario werd echter, met de belasting die Von der Leyens defensiepost met zich meebracht, steeds onwaarschijnlijker. Bovendien lag haar moderne beleid niet goed bij de conservatieve vleugel van de CDU. En juist die wilde de partij weer aan zich binden, toen de christen-democraten eind 2018 op zoek moesten naar een nieuwe voorzitter. Na de verkiezingsnederlagen in Hessen en Beieren schoof Merkel niet Von der Leyen, maar Annegret Kramp-Karrenbauer naar voren.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/32413/eu-leiders-willen-von-der-leyen-als-ec-voorzitter